MOKINIŲ, TĖVŲ, MOKYTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS

MOKINIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

MOKINIŲ TEISĖS

- Teisė į informaciją. Mokiniai turi teisę sužinoti, kokios mokyklos veikia, kokias švietimo programas jos teikia, kokias mokymo formas galima pasirinkti.
- Teisė mokytis pagal savo gebėjimus ir poreikius, gauti geros kokybės ugdymą.
- Teisė į nešališką mokymosi pasiekimų įvertinimą. Mokiniai turi žinoti, pagal kokius kriterijus vertinami jų pasiekimai mokykloje.
- Teisė sulaukus 14 metų savarankiškai pasirinkti dorinio ugdymo – tikybos arba etikos – programą.
- Teisė gauti švietimo pagalbą: psichologinę, specialiąją pedagoginę, socialinę pedagoginę, švietimo informacinę pagalbą, taip pat profesinio orientavimo specialistų patarimus, kokią profesiją pasirinkti.
- Teisė mokytis savitarpio pagarba grįstoje, psichologiškai ir fiziškai saugioje aplinkoje. Mokymosi krūvis ir aplinka turi atitikti higienos reikalavimus.
- Teisė dalyvauti mokyklos savivaldoje. Mokiniai gali burtis į asociacijas, sąjungas, kitas organizacijas, kurios apibrėžtos mokyklos įstatuose. Aukščiausia mokyklos savivaldos institucija yra mokyklos taryba, į kurią turi įeiti ir mokiniai. Jie dalyvauja mokyklai priimant svarbius sprendimus.

MOKINIŲ PAREIGOS

- Pareiga mokytis stropiai.
- Pareiga laikytis sutartyje su mokykla nustatytų sąlygų, mokyklos vidaus tvarkos dokumentuose apibrėžtų reikalavimų, mokinio elgesio normų.
- Pareiga gerbti mokytojus, kitus mokyklos darbuotojus ir bendruomenės narius, nepažeisti kitų asmenų teisių.

***

Mano, kaip ir daugelio mokinių, pareigų yra labai daug. Privalau atsakingai, nuoširdžiai dalyvauti pamokose, taip pat stovyklose, rekolekcijose, kituose gimnazijos renginiuose. Nevėluoti, gerbti save, aplinkinius – mokytojus, mokinius, mokyklos darbuotojus, į gimnaziją atvykusius svečius ir jais rūpintis.

Privalau palaikyti tvarką mokykloje, laikytis taisyklių. Turiu stengtis, kad mokykla būtų vieta, kurioje gera būti visiems.

Mokykloje visi galime mokytis. Aš jaučiuosi saugi, suprasta. Galiu laisvai reikšti savo mintis, išsakyti nuomonę, siūlymus. Galiu dalyvauti organizuojant papildomąją veiklą. Galiu bendrauti su įvairiais žmonėmis, kurie padeda augti ir tobulėti. Džiaugiuosi, kad mano norai labai dažnai sutampa su tuo, ką galiu daryti.

Eva Katinaitė, Vilniaus jėzuitų gimnazijos gimnazistė

TĖVŲ TEISĖS IR PAREIGOS

TĖVŲ (GLOBĖJŲ, RŪPINTOJŲ) TEISĖS

- Teisė gauti informaciją apie savivaldybėje veikiančias mokyklas, švietimo programas, mokymo formas. Iš mokyklos tėvai (globėjai, rūpintojai) turi gauti informaciją apie vaiko ugdymą: kaip jam sekasi mokytis, kokie įvertinimai, sunkumai, koks jo elgesys, ar jis nepraleidinėja pamokų.
- Teisė parinkti vaikui (ar dalyvauti parenkant) ugdymo programą, formą, mokyklą.
- Teisė į savivaldą. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) gali burtis į įvairias asociacijas, sąjungas ar kitas organizacijas. Gali dalyvauti mokyklos vaiko gerovės komisijoje, mokyklos tarybos veikloje.
- Teisė reikalauti, kad vaikui būtų teikiamas geros kokybės ugdymas.
- Teisė į pirmąją klasę leisti šešiametį, jei jis yra pakankamai subrendęs mokyklai. Brandą nustato savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba.

TĖVŲ (GLOBĖJŲ, RŪPINTOJŲ) PAREIGOS

- Pareiga rūpintis, kad vaikas mokytųsi, reguliariai lankytų mokyklą, nevėluotų į pamokas. Jeigu vaikas negali atvykti į mokyklą, tėvai (globėjai, rūpintojai) nedelsdami turi informuoti mokyklą.
- Pareiga vaikams iki 14 metų parinkti dorinio ugdymo – tikybos arba etikos – programą.
- Pareiga sudaryti vaikui sveikas ir saugias gyvenimo sąlygas, gerbti vaiko asmenybę, apsaugoti nuo smurto, prievartos ir išnaudojimo.
- Pareiga 7 metų sulaukusį vaiką leisti mokytis pagal pradinio ugdymo programą.

Išimtis: jei savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba nustato, kad vaikui nuolat reikalinga kvalifikuotų specialistų pagalba ir tausojantis dienos režimas, septynmečio vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) gali neleisti į mokyklą.

- Pareiga bendradarbiauti su mokykla: mokyklos vadovu, mokytojais, kitais specialistais, teikiančiais specialiąją, psichologinę, socialinę pedagoginę pagalbą. Tėvai turi dalyvauti parenkant vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo programą ir mokyklą.
- Pareiga užtikrinti, kad vaikas laiku pasitikrintų sveikatą. Sveikatos pažymėjimus mokyklai reikia pateikti kasmet iki rugsėjo 15 d.
- Pareiga ugdyti vertybines vaiko nuostatas, kontroliuoti ir, jei reikia, koreguoti vaiko elgesį.

***

Esu paprasta mama. Savivaldoje nedalyvauju aktyviai, bet visad domiuosi, kaip mano vaikams sekasi mokykloje ir darželyje. Manau, kad tai ir yra pagrindinė tėvų pareiga – rūpintis savo vaikais ir padėti jiems, kai to reikia. Mokytojams taip pat lengviau ugdyti vaikus, jei ir tėvai tam neabejingi.

Kai kasdien bendrauji su vaikais, lengvai pastebi ir problemas. Pavyzdžiui, penktokė dukra ėmė gauti prastus matematikos pažymius. Paaiškino, kad mokosi sudėtingą temą, nieko nesupranta, o klausti mokytojos nedrįsta. Pasiteiravusi kitų klasės tėvų sužinojau, kad taip jaučiasi ne tik mano dukra. Kelios mamos nuėjome pasikalbėti su mokytoja, išsiaiškinome visus nesklandumus ir dabar mokytoja pati skatina vaikus klausti.

Džiaugiuosi, kad ir mokyklos mokytojai, ir sūnaus auklėtojos darželyje domisi tėvų nuomone ir vaikų poreikiais. Pernai pageidavome, kad darželinukai galėtų lipdyti iš molio, ir įstaigos vadovė surado galimybių įsteigti keramikos būrelį. Manau, svarbiausia yra kalbėtis, bendrauti tarpusavyje – vaikams, tėvams, mokytojams, ir tada bendromis pastangomis susikursime tokią mokyklą, kuri būtų pati geriausia mūsų vaikams.

Vaida, trijų vaikų mama

MOKYTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS

MOKYTOJŲ TEISĖS

- Teisė siūlyti savo individualias programas, pasirinkti pedagoginės veiklos būdus ir formas.
- Teisė į kvalifikacijos tobulinimą, į atestaciją ir į aukštesnę kvalifikacinę kategoriją. Mokytojas ne mažiau kaip 5 dienas per metus gali dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo renginiuose.
- Teisė dirbti savitarpio pagarba grįstoje, psichologiškai ir fiziškai saugioje aplinkoje, turėti higienos reikalavimus atitinkančią ir tinkamai aprūpintą darbo vietą.
- Teisė dalyvauti mokyklos savivaldoje. Mokytojai įeina į mokyklos tarybą – svarbiausią mokyklos savivaldos organizaciją.
- Teisė siūlyti mokyklos vadovui, kad jis mokiniui, pažeidusiam mokyklos vidaus tvarką ir mokinio elgesio normas, skirtų drausmines auklėjamojo poveikio priemones.

MOKYTOJŲ PAREIGOS

- Pareiga užtikrinti geros kokybės ugdymą ir mokinių saugumą. Mokytojai turi atsižvelgti į mokinių gebėjimus ir polinkius, palaikyti mokinių norą mokytis, pasitikėti savo gebėjimais. Turi padėti tiems mokiniams, kuriems sunkiau mokytis, o turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, – pritaikyti dalyko programą, turinį, metodus.
- Pareiga ugdyti mokinių dorovines, pilietines, tautines ir patriotines nuostatas, pagarbą tėvams.
- Pareiga nešališkai vertinti mokinių mokymosi pasiekimus.
- Pareiga informuoti. Mokytojai turi nuolat informuoti mokinius apie jų pasiekimų įvertinimą. O tėvus (globėjus, rūpintojus) – ir apie vaiko elgesį, mokymosi poreikius, sunkumus.
- Pareiga tobulinti savo kvalifikaciją.
- Pareiga gerbti mokinį kaip asmenį, nepažeisti jo teisių ir teisėtų interesų.

***

Mokytojo pareiga? Būti įdomiam, profesionaliam, gyvybingam, ieškančiam, atviram kaitai, besimokančiam. Nieko nėra nykiau kaip atsainus, abejingas savo darbui mokytojas.
Dalykiškai stiprus, metodiškai unikalus **jis turi norėti būti**.
Jo pareiga – **girdėti** mokinį, **suprasti** jį, dialogiškai jam vadovauti.
Jo pareiga – **būti išmintingesniam**, **kilnesniam**, **oriam**.
Mokytojo pareiga – **būti autoritetu**.
Būti su savo mokiniu, **nepalikti**, **neapleisti**.
Ir **svarbiausia** – jis turi **mylėti** mokinį, savo darbą, mokyklą.
Teisės? Ar mokytojas turi teisių?
Turi.
Turi turėti galimybę nuolat tobulėti.
Turi teisę nuolat skaityti geras knygas.
Turi teisę turėti laiko sau.
Turi teisę išsimiegoti ir pavalgyti. Jis, beje, irgi valgo, nors mokiniai dėl to kartais nustemba („Jūs irgi valgote, mokytoja?!“).
Turi teisę pavargti.
Turi teisę tikėtis supratimo, geros valios.
Turi ne tik pareigą, bet ir galimybę mylėti vaikus. Rūpintis jais, kartais pakeisti ir tėvą, ir motiną, kartais tiesiog kalbėtis su jais, būti jiems atrama ir stiprybės pavyzdžiu, supratingu draugu.
Mokytojas turi teisę klysti, nežinoti, būti tiesiog žmogumi, tikėtis atleidimo.
Turi teisę atsiprašyti ir atleisti pirmasis.

Dainora Eigminienė,
Vilniaus Šv. Kristoforo gimnazijos
lietuvių kalbos mokytoja ekspertė

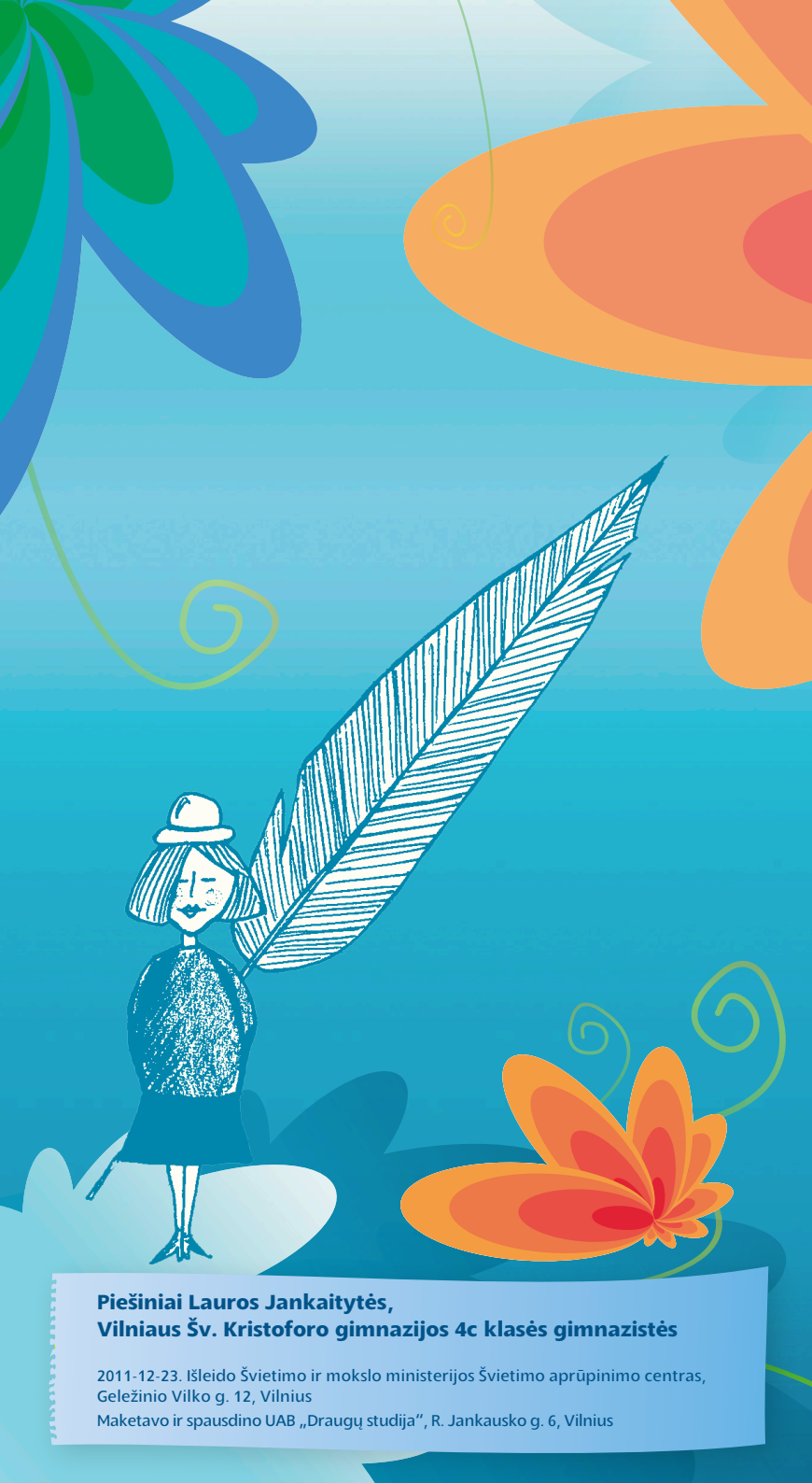

Piešiniai Lauros Jankaitytės,
Vilniaus Šv. Kristoforo gimnazijos 4c klasės gimnazistės

2011-12-23. Išleido Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, Geležinio Vilko g. 12, Vilnius

Maketavo ir spausdino UAB „Draugų studija“, R. Jankausko g. 6, Vilnius